

ЗАКОН за Българската телеграфна агенция

Обн., ДВ, бр. 99 от 16.12.2011 г., в сила от 16.12.2011 г.; Решение № 11 на Конституционния съд на РБ от 2.10.2012 г. - бр. 78 от 12.10.2012 г.; изм., бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., бр. 19 от 5.03.2014 г., в сила от 5.03.2014 г., бр. 74 от 26.09.2015 г., бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 1.11.2015 г., бр. 98 от 9.12.2016 г., изм. и доп., бр. 103 от 28.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., изм., бр. 7 от 19.01.2018 г., изм. и доп., бр. 20 от 9.03.2021 г., изм., бр. 84 от 6.10.2023 г., в сила от 6.10.2023 г.

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Този закон урежда устройството, дейността и управлението на Българската телеграфна агенция, наричана по-нататък "БТА".

(2) Българската телеграфна агенция е национален независим информационен институт на Република България, който осъществява дейностите, определени в този закон.

(3) Наименованието на БТА за чужбина е Bulgarian News Agency BTA.

Чл. 2. (1) (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) Българската телеграфна агенция е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище София. Генералният директор на Българската телеграфна агенция е първостепенен разпоредител с бюджет.

(2) За изпълнение на дейността си БТА може да създава кореспондентски бюра в страната и в чужбина по ред, определен в правилника за дейността на БТА.

(3) Българската телеграфна агенция има знак, който се регистрира като марка, както и печат с наименованието и изображението на знака.

Чл. 3. (1) Българската телеграфна агенция определя самостоятелно в съответствие с интересите на обществото и на държавата, в съответствие с Конституцията на Република България и с този закон съдържанието на информационната си дейност, като носи отговорност за нея.

(2) Българската телеграфна агенция е независима при осъществяването на своята дейност и се отчита пред Народното събрание.

(3) Служителите на БТА нямат право да заемат изборни длъжности в държавни и в общински органи, в ръководни органи на политически партии и коалиции, както и да развиват в БТА политическа дейност в полза или против която и да е политическа партия.

Чл. 4. (1) Българската телеграфна агенция осъществява дейността си на основата на следните принципи:

1. независимост, обективност и добросъвестност;
2. свободно търсене, получаване и бързо разпространяване на пълна, точна, безпристрастна, достоверна и навременна информация;
3. запазване на тайната за източника на информация;
4. гарантиране на основните права, свободи и личната неприкосновеност на гражданите при разпространяване на информацията;
5. недопускане на разпространяване на информационни продукти, в които се пропагандира или възхвалява война, насилие, жестокост, политическа, етническа или религиозна нетърпимост;
6. равнопоставеност на достъпа до информация;
7. разграничаване на информацията от коментара, рекламата и платеното съобщение;
8. осигуряване на право на отговор на засегнатите в разпространените от БТА съобщения по ред, определен в правилника за дейността на БТА;

9. защитаване и популяризиране на книжовния български език, на националните традиции и култура;
10. осигуряване на информация за живота на българите, живеещи извън границите на Република България, както и осведомяването им за събитията в страната.
- (2) Разпространяването на информация от БТА не може да бъде насочено срещу правата и доброто име на гражданите, както и срещу националната сигурност, обществения ред, общественото здраве и добрите нрави.

Глава втора

ДЕЙНОСТ НА БТА

Чл. 5. (1) Като национален независим информационен институт на Република България БТА осъществява следните дейности:

1. събира, обработва, съхранява и разпространява в страната и в чужбина информация в текст, образ и звук за политически, икономически, обществени, културни, научни и спортни събития в страната и в чужбина;
2. разпространява информация в случаи на бедствие, война или други опасности, свързани с живота и здравето на хората;
3. (изм. – ДВ, бр. 20 от 2021 г.) разпространява безвъзмездно официални актове и съобщения за дейността им в съответното качество на:
 - а) президента и на вицепрезидента на Република България;
 - б) председателя на Народното събрание на Република България;
 - в) министър-председателя на Република България;
 - г) председателя на Конституционния съд;
 - д) председателя на Върховния касационен съд;
 - е) председателя на Върховния административен съд;
 - ж) главния прокурор;
 - з) народните представители;
 - и) лицата, представляващи бюджетни организации по смисъла на § 1, т. 5 от допълнителните разпоредби на Закона за публичните финанси;
 - к) лицата, които представляват на национално равнище:
 - аа) юридически лица с нестопанска цел;
 - бб) институции на религиозни общности;
 - вв) политически партии;
 - гг) представителни организации на работодателите и на работниците и служителите на национално равнище;
 - л) председателите на народни читалища;
 - м) лицата, които представляват:
 - аа) организации на българите извън Република България, чиято дейност е насочена към съхраняване и развитие на българската езикова, културна и религиозна традиция;
 - бб) институции на Европейския съюз и международни организации, на които е член или с тях си сътрудничи Република България, както и на техните официални представителства в Република България;
 - н) други лица, които представляват организации, извършващи дейности под специалната закрила и насърчение от държавата съгласно Конституцията и законите на Република България и генералният директор на БТА прецени, че официалните актове и съобщения за дейността им отговарят на изискванията на ал. 3 и БТА има възможност да ги разпространява безвъзмездно;
4. (изм. – ДВ, бр. 79 от 2015 г., в сила от 1.11.2015 г., бр. 20 от 2021 г.) осигурява свободен безвъзмезден достъп до собствените си информационни продукти, като изключения за възмезден достъп са допустими за:

- а) продукти, които съдържат произведения, обект на защитени права на трети лица;
- б) специализирани информационни продукти, изготвяни по възлагане;
- в) архивни материали след изтичането на срок и с ред на достъп, които се определят от генералния директор на БТА;
- г) произведения на издателската, печатната и продуцентската дейност на БТА.

(2) По време на предизборни кампании БТА:

- 1. разпространява решенията на Централната избирателна комисия;
- 2. осигурява равнопоставеност на регистрираните за участие в изборите партии, коалиции и инициативни комитети;
- 3. (изм. – ДВ, бр. 19 от 2014 г., в сила от 5.03.2014 г.) съобразява дейността си с разпоредбите на Изборния кодекс.

(3) (Нова – ДВ, бр. 20 от 2021 г.) Актовете и съобщенията по ал. 1 трябва да бъдат от обществен интерес и не могат да съдържат информация с търговски характер, която има за цел пряка или непряка реклама на дейността на физически или юридически лица, стоки или услуги, както и не трябва да противоречат на Етичния кодекс на Българската телеграфна агенция.

Чл. 6. За осъществяване на дейността си по чл. 5 Българската телеграфна агенция:

- 1. открива и поддържа структура от журналистически и помощни екипи в страната и в чужбина;
- 2. купува и разменя информационни продукти и услуги с международни и национални информационни агенции и с други български и чуждестранни медии;
- 3. членува в международни съюзи и сдружения на организации със сродна дейност.

Чл. 7. (1) (Изм. – ДВ, бр. 20 от 2021 г.) Българската телеграфна агенция има право да получава безвъзмездно и да разпространява необходимата ѝ информация от всички бюджетни организации по смисъла на § 1, т. 5 от допълнителните разпоредби на Закона за публичните финанси, ако информацията не съдържа предвидена от закон тайна.

(2) Българската телеграфна агенция е длъжна да използва точно получената информация.

Чл. 8. (1) (Предишен текст на чл. 8 – ДВ, бр. 20 от 2021 г.) Всяко лице, което твърди, че е било засегнато в информация на БТА, има право по реда на Закона за достъп до обществена информация на достъп до съответния архив и на копие от информацията.

(2) (Нова – ДВ, бр. 20 от 2021 г.) Българската телеграфна агенция е длъжна да съхранява разпространената от нея информация за срок не по-кратък от три месеца от деня на разпространяването ѝ.

(3) (Нова – ДВ, бр. 20 от 2021 г.) В случай че в срока по ал. 2 постъпи искане за отговор или бъде предявен иск срещу БТА, информацията се пази до приключване на делото.

(4) (Нова – ДВ, бр. 20 от 2021 г.) Лице, което твърди, че е било засегнато в информация на БТА, има право на достъп до съответния архив и на копие от информацията, направено за негова сметка.

Чл. 9. Българската телеграфна агенция не носи отговорност за разгласени сведения и за тяхното съдържание, когато те са:

- 1. получени по официален ред;
- 2. цитати от официални документи;
- 3. (изм. – ДВ, бр. 20 от 2021 г.) точно възпроизвеждане на публични изявления, както и на актовете и съобщенията, които БТА разпространява свободно и безвъзмездно съгласно този закон;
- 4. основани на материали, получени от други средства за масова информация.

Глава трета

УСТРОЙСТВО И УПРАВЛЕНИЕ НА БТА

Чл. 10. (1) Българската телеграфна агенция се управлява и представлява от генерален директор на БТА, който се избира и освобождава от Народното събрание.
(2) Генералният директор на БТА се избира с мандат от 5 години.
(3) Едно лице може да бъде избрано за генерален директор на БТА за не повече от два мандата.

Чл. 11. (1) Генерален директор на БТА може да бъде български гражданин, който:

1. има постоянен адрес на територията на Република България;
2. има придобито висше образование с образователно-квалификационна степен "магистър";
3. има професионален стаж в областта на средствата за масова информация;
4. не е поставен под запрещение;
5. не е осъждан за умишлени престъпления от общ характер и не е лишен по съдебен ред от правото да заема съответната длъжност;
6. не е обявен в несъстоятелност като едноличен търговец или неограничено отговорен съдружник в търговско дружество, обявено в несъстоятелност, ако са останали неудовлетворени кредитори;
7. не е бил член на управителен или контролен орган на дружество, съответно кооперация, прекратени поради несъстоятелност през последните две години преди датата на избора, ако са останали неудовлетворени кредитори;
8. (обявена за противоконституционна с Решение № 11 на КС на РБ - ДВ, бр. 78 от 2012 г.)

не е бил щатен или нещатен сътрудник на бившата Държавна сигурност и/или на разузнавателните служби на Българската народна армия.

(2) Генералният директор на БТА няма право по време на заемането на тази длъжност:

1. да е народен представител, кмет или общински съветник;
2. да е съдия, прокурор или следовател;
3. да е лице по чл. 19 и 19а от Закона за администрацията или член на техните политически кабинети;
4. да заема държавна служба или да е общински служител;
5. (изм. – ДВ, бр. 98 от 2016 г.) да е военнослужещ по смисъла на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България или държавен служител по смисъла на Закона за Министерството на вътрешните работи;
6. да е член на политическа партия или организация;
7. да е член на синдикални организации;
8. да работи по трудово правоотношение;
9. да упражнява свободна, търговска или друга платена професионална дейност с изключение на:
 - а) научноизследователска дейност;
 - б) преподавателска дейност;
 - в) упражняване на авторски права;
 - г) членство в органи на юридически лица, в които БТА има участие;
 - д) членство в международни организации във връзка с дейността на БТА;
10. да е собственик на капитал на търговски дружества, съдружник, управител, прокурист или член на органи на управление, контрол и надзор на търговски дружества и кооперации.

(3) Генералният директор на БТА няма право да използва служебното си положение за рекламна дейност.

Чл. 12. (1) Народното събрание избира генерален директор на БТА два месеца преди изтичане на мандата на действащия генерален директор.

(2) При избирането си генералният директор на БТА полага пред Народното събрание следната клетва: "Заклевам се в името на Република България да спазвам Конституцията и законите на страната и да изпълнявам добросъвестно задълженията си на генерален директор на Българската телеграфна агенция, като се ръководя от принципите, предвидени в Закона за Българската телеграфна агенция. Заклех се!".

(3) (Нова – ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Обстоятелството по чл. 11, ал. 1, т. 5 се установява служебно от Народното събрание.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) В срок от един месец от избора генералният директор на БТА освобождава заеманите от него длъжности и прекратява дейностите, несъвместими с поста на генерален директор на БТА съгласно чл. 11, ал. 2. В същия срок той подписва декларация, с която декларира липсата на обстоятелства по чл. 11, ал. 2.

(5) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Декларацията по ал. 4 се съхранява в архива на Народното събрание.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Времето, през което генералният директор изпълнява своите функции, се зачита за трудов стаж по специалността му, съответно за служебен стаж за длъжността, която е заемал до избора си.

Чл. 13. (1) Генералният директор на БТА получава основно месечно възнаграждение в размер, равен на възнаграждението на председател на постоянна комисия на Народното събрание.

(2) Генералният директор на БТА има всички права по трудово правоотношение, освен тези, които са несъвместими със заеманата длъжност.

Чл. 14. (1) Мандатът на генералния директор на БТА се прекратява с изтичане на срока му, при смърт, както и в случаите по ал. 2.

(2) Мандатът на генералния директор на БТА се прекратява предсрочно с решение на Народното събрание:

1. при постъпване на писмено заявление от лицето, подадено до председателя на Народното събрание;

2. при трайна невъзможност за изпълнение на задълженията му, продължила повече от 6 месеца;

3. при лишаване или отказ от българското гражданство;

4. когато с влязла в сила присъда е осъден за умишлено престъпление от общ характер или е лишен от правото да заема съответната длъжност;

5. (изм. – ДВ, бр. 7 от 2018 г., бр. 84 от 2023 г., в сила от 6.10.2023 г.) при влизане в сила на акт, с който е установен конфликт на интереси по реда на Закона за противодействие на корупцията;

6. при установяване, че лицето не отговаря на изискванията на чл. 11, ал. 1 или при възникване на несъвместимост по чл. 11, ал. 2.

(3) При прекратяване на мандата на генералния директор на БТА заместник-генералният директор изпълнява задълженията му до избирането на нов генерален директор по реда на този закон.

Чл. 15. Генералният директор на Българската телеграфна агенция:

1. организира и ръководи дейността на БТА;

2. представлява БТА;

3. управлява имуществото на БТА при спазване на условията и по реда на Закона за държавната собственост и действащото законодателство;

4. организира съставянето на проектобюджета и включената в него субсидия от държавния бюджет и изпраща в Министерството на финансите проекта за субсидия за включването ѝ в проекта на закона за държавния бюджет на Република България за съответната година;

5. организира изпълнението и отчитането на бюджета на БТА;

6. утвърждава правилника за дейността на БТА, вътрешни правила и други актове, свързани с дейността на БТА;
7. утвърждава структурата на БТА, длъжностното и щатното разписание, както и длъжностните изисквания за служителите в БТА;
8. сключва, изменя и прекратява трудовите договори със служителите в БТА и упражнява правата и задълженията на работодател;
9. утвърждава правила за разпределение на субсидията за финансиране на дейностите по чл. 5, съгласувано с министъра на финансите;
10. (нова – ДВ, бр. 20 от 2021 г.) определя формата и другите изисквания към актовете и съобщенията, които БТА разпространява свободно и безвъзмездно съгласно този закон;
11. (нова – ДВ, бр. 20 от 2021 г.) утвърждава Етичен кодекс на Българската телеграфна агенция;
12. (нова – ДВ, бр. 20 от 2021 г.) определя сроковете за архивиране на информационните продукти и реда за достъп до архивните материали на БТА.

Чл. 16. (Изм. – ДВ, бр. 74 от 2015 г.) (1) Генералният директор на БТА ежегодно не по-късно от 30 април представя за обсъждане в Народното събрание отчет за дейността си, включващ и финансов отчет.

(2) Специализираната постоянна комисия на Народното събрание разглежда отчета по ал. 1 и изготвя доклад по него, който се разглежда от Народното събрание.

(3) Народното събрание обсъжда и приема отчета по ал. 1.

(4) Решението на Народното събрание относно приемането на отчета по ал. 1 за дейността на БТА се обнародва в "Държавен вестник".

Чл. 17. (1) В своята дейност генералният директор на БТА се подпомага от заместник генерален директор на БТА.

(2) Заместник генералният директор на БТА се назначава от генералния директор на БТА след провеждане на конкурс по реда на Кодекса на труда.

(3) Заместник генерален директор на БТА може да бъде лице, което отговаря на изискванията на чл. 11, ал. 1 и има трудов стаж в БТА не по-малко от пет години.

(4) Дейността на БТА се организира в дирекции, които се ръководят от директори, назначавани по трудов договор от генералния директор.

(5) Структурата на дирекциите и звената в тях се утвърждава от генералния директор.

(6) Дирекциите, свързани с информационната дейност на БТА, се ръководят от заместник генералния директор.

(7) Дирекциите, свързани с административната дейност, се ръководят от главен секретар, който се назначава след провеждане на конкурс по реда на Кодекса на труда.

(8) За заемане на длъжността главен секретар на БТА се прилагат изискванията на чл. 11, ал. 1.

Глава четвърта

ИМУЩЕСТВО И ФИНАНСИРАНЕ НА БТА

Чл. 18. (1) Имуществото на БТА включва право на собственост и ограничени вещни права върху недвижими имоти и движими вещи, неимуществени права, участие в други юридически лица, както и други права и задължения.

(2) Недвижимите имоти, предназначени за изпълнение на функциите на БТА, са публична държавна собственост.

Чл. 19. (1) Българската телеграфна агенция съставя, изпълнява, приключва и отчита бюджет.

(2) Бюджетът се съставя съгласно Единната бюджетна класификация.

Чл. 20. (1) В приходната част на бюджета постъпват:

1. субсидии, предоставени от държавния бюджет;
 2. приходи от собствена дейност, като:
 - а) (изм. – ДВ, бр. 20 от 2021 г.) продажба на информационни и други продукти, за които не е задължена да осигурява свободен безвъзмезден достъп;
 - б) информационно обслужване на юридически и физически лица;
 - в) издателска и печатна дейност;
 - г) реклама и спонсорство;
 - д) упражняване на права върху интелектуална собственост;
 - е) наеми;
 - ж) други дейности, които не противоречат на този закон;
 3. дарения, завещания и наследства;
 4. средства по международни договори и програми.
- (2) Субсидията от държавния бюджет се предоставя за информационно осигуряване на Република България чрез финансиране на дейности по чл. 5, както и за поддържане и развитие на материалната база.
- (3) Превишението на приходите над разходите в края на годината преминава в преходен остатък, който се включва към бюджета за следващата година.
- (4) Банковото обслужване на БТА се извършва от Българската народна банка.

Чл. 21. Одит на бюджета и управлението на имуществото на БТА се извършва по реда на Закона за Сметната палата, Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор и Закона за вътрешния одит в публичния сектор.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Наличните до влизането в сила на закона парични средства на Българската телеграфна агенция се прехвърлят по сметка в Българската народна банка.

§ 2. (1) Средствата, предвидени за изпълнение на дейностите по информационното осигуряване, определени със Статута на Българската телеграфна агенция, могат да бъдат използвани за финансиране на дейностите по чл. 5.

(2) При разпределението и отчитането на средствата по ал. 1 се прилагат разпоредбите на чл. 15, т. 9 и чл. 16.

§ 3. Недвижимите имоти и движимите вещи - държавна собственост, управлявани и стопанисвани от Българската телеграфна агенция до влизането в сила на закона, се предоставят за ползване и управление на БТА.

§ 4. (1) В срок до три месеца от влизането в сила на закона Народното събрание избира генерален директор на БТА по предвидения в него ред.

(2) До избиране на генерален директор на БТА по реда на ал. 1 правомощията му се упражняват от заварения към влизането в сила на закона генерален директор на БТА.

§ 5. (1) Генералният директор на БТА, избран по реда на § 4, ал. 1, в срок до три месеца от датата на избора си утвърждава структурата, длъжностното и щатното разписание, длъжностните характеристики на служителите на БТА и насрочва конкурс по чл. 17, ал. 2.

(2) Правоотношенията на служителите на БТА се уреждат съгласно чл. 123 от Кодекса на труда и в съответствие с утвърдената по реда на ал. 1 структура и числен състав.

§ 6. В Закона за държавния бюджет на Република България за 2011 г. (обн., ДВ, бр. 99 от 2010 г.; бр. 31 от 2011 г. - Решение № 1 на Конституционния съд от 2011 г.) § 62 от преходните и заключителните разпоредби се отменя.

§ 7. В Закона за счетоводството (обн., ДВ, бр. 98 от 2001 г.; изм., бр. 91 от 2002 г., бр. 96 от 2004 г., бр. 102 и 105 от 2005 г., бр. 33, 63, 105 и 108 от 2006 г., бр. 57 от 2007 г., бр. 50, 69 и 106 от 2008 г., бр. 95 от 2009 г., бр. 94 от 2010 г., бр. 19 и 34 от 2011 г.) в § 1, т. 1 от

допълнителните разпоредби след думите "Българското национално радио" се поставя запетая и се добавя "Българската телеграфна агенция".

§ 8. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

§ 9. Законът отменя Решението на Народното събрание от 29 юни 1994 г. за приемане на Статута на Българската телеграфна агенция (ДВ, бр. 56 от 1994 г.).

Законът е приет от 41-ото Народно събрание на 1 декември 2011 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за Българската телеграфна агенция (ДВ, бр. 20 от 2021 г.)

§ 7. Българската телеграфна агенция осигурява безвъзмездното разпространение на съобщения и свободен безвъзмезден достъп до собствените си информационни продукти при условията на този закон в срок до една година от влизането в сила на този закон. В същия срок генералният директор на БТА утвърждава Етичен кодекс на Българската телеграфна агенция и определя формата и другите изисквания към актовете и съобщенията, които БТА разпространява свободно и безвъзмездно съгласно този закон, както и сроковете за архивиране на информационните продукти и реда за достъп до архивните материали на БТА.

§ 8. Необходимите средства за 2021 г. за финансово обезпечаване на безвъзмездното разпространение на актове и съобщения и свободен безвъзмезден достъп до информация чрез продукти на БТА съгласно този закон се одобряват като допълнителен трансфер по бюджета на БТА за 2021 г. по реда на чл. 109, ал. 3 от Закона за публичните финанси по предложение на заместник министър-председателя с функции в областта на културата.

§ 9. Дейностите по системната интеграция по смисъла на чл. 7с от Закона за електронното управление в БТА могат да се осъществяват съгласно § 45 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за електронното управление (обн., ДВ, бр. 94 от 2019 г.; изм., бр. 102 от 2019 г.).